

Confiar en el poder de les paraules

2007-04-13 13:00:53

Imma Monsó

Un home de paraula

La Magrana, Barcelona, 2006

El recurs a desactivar una expressió o una frase feta, a partir de prendre-la en el sentit més literal possible, ha estat utilitzat amb certa assiduitat per alguns autors que sovint, com en el cas de Calders o de Cortázar, hi han buscat un efecte còmic. En certa manera, és un mecanisme que trobem també en el títol d'aquesta darrera obra d'Imma Monsó, tot i que amb una intenció diferent. Perquè en aquest cas, en reduir la frase feta a la literalitat, se li ha atorgat una altre valor més metafòric, que hi exerceix de veritable clau de lectura: la possibilitat que té l'escriptor, davant la pèrdua d'un ésser estimat, de *reconstruir-lo* amb paraules. De bastir, en definitiva, un home de paraula: "Es va submergir en aquesta missió de construcció per a la Píulix. Ara bé, si no hagués tingut una filla a qui fer aquest regal, és gairebé segur que hauria fet el mateix".

Així doncs, el motor de creació, el motiu que ha impulsat l'autora a escriure l'obra, té molt a veure amb la seua vida més íntima i personal; en concret, amb la mort un tant fulminant –i sempre imprevista– de l'home que estimava, amb qui havia compartit setze anys de vida i amb qui té una filla en comú. I el resultat és una obra de dol, però que narra una història d'amor tant o més que una història de mort: dos pols, en definitiva, que responen als dos tòpics per excel·lència de la literatura universal, Eros i Tanatos. Una dualitat que es fa explícita, en l'estructura de l'obra, en dues sèries de capítols que s'alternen: els marcats amb la lletra A, narrats en tercera persona i que segueixen la relació d'amor des del mateix moment del seu inici; i els marcats amb la lletra B, narrats en primera persona i que expliquen la història des del moment mateix de la mort d'ell.

Moments de felicitat i moments de dolor ben intensos, doncs, però sense caure en la pornografia dels sentiments ni en la llàgrima afectada. Al contrari, Monsó ha partit d'un material ben sensible, summament fràgil, per bastir una obra sense estridències, sòbria i amb un vernís constant d'humor i d'ironia que fa de contrapunt –sovint imprescindible– de la part més patètica de la història que s'hi narra. Una obra sincera, on la veu principal no s'està de mostrar sentiments, de comprometre's d'una manera ben directa, personal i honesta. I situada en la frontera entre diversos gèneres com la novel·la, el dietari o la biografia. En el límit, també, entre realitat i ficció, amb una primera persona que és impossible no identificar amb la pròpia autora, però amb l'abstracció imprescindible perquè la narració vaja més enllà de la simple anècdota personal.

Hi destaca la capacitat d'observació psicològica, amb la construcció d'un narrador omniscient per sobre de dos personatges que, en realitat, són ella mateixa i la persona estimada; amb una combinació de distanciament i d'implicació que ha trobat, segurament, el punt mitjà. Un treball de distanciament del qual, entre altres, hi ha la petja als noms ficticis que utilitza per referir-se als tres personatges principals; com si, de fet, els convertís encara més en personatges: el Cometa per al company mort, la Lot per a ella mateixa, i la Píulix per a la filla de tots dos. I aquest és, sense dubte, un dels encerts de l'obra, allò que l'allunya definitivament del mer despullament sentimental, del recurs simple a la víscera fàcil. Perquè,

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

segurament, Imma Monsó ha escrit l'obra que ella necessitava des d'un punt de vista profilàctic o de conjurar fantasmes; però passada pel filtre estilístic, *literaturitzada*, fins convertir-la en una obra sobre el coneixement personal i l'aprenentatge de la persona que s'estima, sobre la vida i algunes possibles maneres d'afrontar-la: "De tota manera, mai no sabré què ni com hauria estat aquest dol en altres circumstàncies. Si, per exemple, no hi haguessin hagut tantes pàgines per llaurar. Si, per exemple, no m'hagués obstinat a confiar, malgrat tot, en el poder de les paraules".